

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen
Kansainvälinen osaaminen ja työvoima –tiimi
Työvoiman maahanmuutto- ja kotoutumisyksikkö

Lausuntoyhteenveto

1/2
VN/28050/2020-TEM-30

27.10.2023

Hallituksen esitys nuorten liikkuvuudesta Kanadan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hallituksen esityksen luonnos, jossa ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan ja Kanadan välisen nuorten liikkuvuutta koskevan sopimuksen. Sopimuksen tavoitteena on vastavuoroisesti edistää ja helpottaa sopimusosapuolten nuorten kansalaisten mahdollisuuksia saada parempi käsitys toisen osapuolen kulttuurista, yhteiskunnasta ja kielistä matkustamalla, työskentelemällä ja hankkimalla elämäkokemusta ulkomailla. Tämä tapahtuisi työloimasopimusjärjestelyn, työskentelyn ja harjoittelun keinoin. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, ulkoministeriö, sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Opetushallitus, Maahanmuuttovirasto, Suomen Kanadan suurlähetystö, Uudenmaan, Pirkanmaan, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ja Hämeen työ- ja elinkeinotoimistot, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Akava, Suomen Yrittäjät, Keskuskaupakamari, Suomi-Kanada Seura ja Suomi-Kanada -kauppayhdistys. Lausunnot pyydettiin toimittamaan Lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausunnoille varattiin 4 viikon aika ajalla 29.9.-26.10.2023.

Lausuntoja annettiin määräajassa 11 kappaletta ja näistä kahdeksan annettiin Lausuntopalvelu.fi:ssä.

Kaikki lausujat kannattivat esitystä. Muutoksia ei yhtä poikkeusta lukuun ottamatta esitetty; muutosehdotus kohdistuu esityksen kohtaan 1.1 Tausta.

Sisäministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ulkoministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa. Sisäministeriö ja ulkoministeriö osallistuivat esityksen laadintaan työryhmässä.

Elinkeinoelämän keskusliitto, Akava, Suomen Yrittäjät, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Maahanmuuttovirasto ilmoittivat kannattavansa esitystä.

Lausunnoissa esitettyä:

Elinkeinoelämän keskusliitto ilmoitti tukevansa sopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista. Työloma tarjoaa nuorille mahdollisuuden tutustua sopimusmaihin tavanomaista matkailua paremmin. Työlomien tähänastisen käytön perusteella sopimuksella ei ole juurikaan suoria vaikutuksia työmarkkinoille. Elinkeinoelämälle työloimasopimuksen välillinen tavoite, edistää työvoiman liikkuvuutta Suomen ja Kanadan välillä ja siten myös edistää työmarkkinoiden toimintaa ja elinkeinoelämän toiminta-

edellytyksiä, on merkityksellinen. Kanada on Suomen elinkeinoelämän viennin ja kansainvälistymisen näkökulmasta alihyödynnetty markkina-alue. Kanadan osuus ulkomaankaupasta on noin yhden prosentin ja se on vasta 19. suurin vientimaa Suomelle. Lisääntyvä kanssakäynti parantaa suomalaisten mahdollisuuksia menestyä Kanadassa, vaikka nopeita vaikutuksia ei voi odottaa. Suomella myös on Kanadassa hyvä maine. Nuorten toimintamahdollisuuksia parantava vastavuoroinen sopimus on omiaan ylläpitämään sitä. Kanadalaisten nuorten matkustaminen tänne puolestaan lisää maamme tunnettua entisestään Kanadassa.

Suomen Yrittäjät ry piti esitystä kannatettavana. Kahdenväliset sopimukset, joilla mahdollistetaan nuorten työlomasopimukset, työskentely tai harjoittelu, antavat nuorille tärkeitä mahdollisuuksia kartuttaa kokemusta toisissa maissa työskentelystä ja asumisesta. Nuorten liikkuvuuden edistäminen on erittäin tärkeää, ja sillä voi olla myös positiivisia vaikutuksia työmarkkinoille.

Akava ry piti hallituksen esitysluonnosta perusteltuna ja tavoitteita tärkeinä. Nuorten kansainvälisen liikkuvuuden edistäminen ja muihin kulttuureihin tutustuminen hyödyttää sekä yksilöä että pidemmällä tähtäimellä koko yhteiskuntaa.

Maahanmuuttovirasto lausui, että sen näkemyksiä on kuultu ja huomioitu myös hallituksen esitysluonnosta valmistaessa. Vaikutusarvion osalta virasto yhtyi näkemykseen, että sopimuksen mukaiset oleskeluluvat vastaisivat olemassa olevia lupaperusteita ja menettelyjä. Siten vaikutukset lupamenettelyyn jäävät käytännössä vähäisiksi. Myöskään tietojärjestelmään (UMA) ei ole tunnistettu välttämättömiä muutostarpeita. Sopimuksen mukaisten oleskelulupahakemusten käsittely vaikuttaisi mahdolliselta nykyisessä järjestelmässä. Myös seurantavelvollisuuden täyttäminen vaikuttaisi mahdolliselta nykyisestä järjestelmästä saatavan tilastotiedon avulla.

Harjoittelua ja työlomaa varten haettavien oleskelulupien osalta viraston on tehtävä suhteellisen pieniä muokkauksia kirjalliseen ja sähköiseen hakemuslomakkeeseen. Kustannusvaikutusten minimoimiseksi muutokset pyritään toteuttamaan muiden alkuvuodesta tehtävien lomakemuutosten yhteydessä. Lisäksi viraston on huomioitava sopimuksen voimaantulo henkilöstönsä perehdytyksessä sekä ulkoisessa viestinnässään, kuten verkkosivuillaan. Siitäkään ei odoteta aiheutuvan suurta lisätyötä tai merkittäviä kustannusvaikutuksia.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto piti hallituksen esitystä perusteltuna, koska Suomella ja Kanadalla ei ole virallista sopimusta nuorten kahdenvälisestä vaihdosta. Se katsoi, että sopimus edistää työvoiman ja koulutettujen nuorten liikkuvuutta Suomen ja Kanadan välillä, joten samalla se voi edistää työmarkkinoiden toimintaa ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tulevaisuudessa. Se kannatti hallituksen esitystä siitä, että sopimuksen soveltamisesta ja seurannasta vastaisi erikseen perustettava seurantakomitea, jonka lisäksi sopimuksen velvoitteiden toteutumista seurattaisiin ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien oleskelulupa-asioiden neuvottelukunnassa.

Opetushallitus piti tärkeänä Suomen ja Kanadan välistä nuorten liikkuvuusmahdollisuuksia laajentavan sopimuksen syntymistä sekä sen saattamista käytäntöön. Opetushallitus arvostaa, että nuorten kansainvälistä liikkuvuutta edistetään maiden välisellä sopimuksella, jonka myötä nuorten mahdollisuuksia kansainvälisen osaamisen kartuttamiseen helpotetaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osasto piti hyvänä, että nuorten liikkuvuutta pyritään edistämään ja helpottamaan maiden välisellä sopimuksella. Se ehdotti esityksen 1.1 Tausta –kohdassa olevan tekstin ”Hyväksytyssä sopimustekstissä käytetään termiä ”keskiaste”, joka on kuitenkin vanhentunut ja jonka tilalle suomen kieleen on vakiintunut termi ”toinen aste”, jolla tarkoitetaan peruskoulun jälkeistä koulutusastetta”, korvaamista tekstillä ”Hyväksytyssä sopimustekstissä on noudatettu kansainvälistä ISCED-luokitusta ja termi ”keskiaste” on korvattu termillä ”toinen aste”.”